

6. Модзалевський В. До історії українського ліярництва (Про людвісарів та конвісарів) / Зб. Секції мистецтва. К., 1921. Т. 1.
7. Некрасов О. Рельєфні портрети ХХ століття // Наук. зб. за рік 1925. Т. 20.
8. Степанова О. Матеріали до вивчення української дерев'яної різьби // Мистецтвознавство. Харків, 1928-1929. Т. 1.

Олефір Тамара,
викладачка Комунального закладу
спеціалізованої початкової мистецької
освіти «Мистецька школа № 16 (м. Одеса)

ПЕРША ЗУСТРІЧ З УЧНЕМ. ПСИХОЛОГІЯ ЗНАЙОМСТВА НА ПЕРШОМУ УРОЦІ

***Анотація.** Висвітлюється важливість першої зустрічі учня і педагога у мистецькій школі. Підкреслюється мотивація учня і батьків для занять музикою. Надаються практичні приклади моделей поведінки педагога. Пропонуються вправи, ігри для заохочення учня і створення комфортного психо-емоційного освітнього середовища.*

***Ключові слова:** когнітивні здібності, емоційний вплив, музичні ігри та вправи, слухання музики.*

Перше знайомство з учнем – це дуже хвилююче та відповідально і може стати проблемою як для молодого вчителя, так і для учня та його батьків. Від цієї першої зустрічі багато у чому залежить процес навчання гри на інструменті, співу у мистецькій школі. Не секрет, що іноді дитину не запитують чи хоче вона займатися музикою, чи ні. І її поява у мистецькій школі є нереалізованою мрією батьків, яку вони втілюють у своїй дитині. А вона хоче малювати, танцювати чи займатися спортом. Але батьки привели свою дитину у мистецьку школу і від першого уроку залежить: чи зможе вчитель зацікавити дитину так, щоб навчання музикою стало цікавим,

корисним і приносило задоволення.

Коли дитина починає навчання у мистецькій школі вмотивовано, з великим бажанням, то вона йде легко на контакт, прагне успіху в заняттях, задає питання, хоче скоріше перейти до практичних занять. І тут важливо ще більше розпалити цю іскорку бажання, що залежить від професіоналізму вчителя. Іноді потрібно мотивувати батьків розповідаючи, як впливає музика на розвиток дитини, доводити їм, що навчання гри на музичних інструментах покращує пам'ять, допомагає зосередитися, підвищує концентрацію уваги, сприяє посидючості. Прослуховування музики В. А. Моцарта (10-15 хвилин) підвищує IQ, так званий «Ефект Моцарта» покращує просторове мислення. Британські вчені довели, що гра на фортепіано позначається на мультисенсорній обробці інформації, і лише одна година гри покращує мозкову активність у всіх сферах діяльності, знімає стрес, що дуже важливо в наших умовах сьогодення. Розвиває логічні здібності, покращує когнітивні (увага, пам'ять, аналіз інформації, мова) здібності, особливо, коли учень показує низьку успішність по деяких предметах. Когнітивні здібності мають значення при виборі професії водія, адвоката, архітектора, дизайнера.

Як привернути до себе увагу дитини? Все, що потрібно під час першої зустрічі – це зняти напругу. Надамо декілька практичних рекомендацій:

- ставтеся до нього, як до звичайної людини, тільки маленької;
- спілкуйтесь спокійно, врівноважено, нормальним тоном;
- завжди посміхайтесь, діти відчують «фальш» у стосунках. Але якщо дитина прийшла сумна на урок, розпитайте, поспівчайте, зробивши сумне обличчя, цим Ви «віддзеркалюєте» його емоційний стан;
- не «сюсюкайте» з дітьми, ведіть діалог з позиції «дитина – дитина», адже діти легко знаходять спільну мову між собою. Не ведіть розмову з позиції «дорослий – малюк»;

- опустіться до рівня його очей. Цим Ви показуєте свою повагу та рівність. Слухаючи дитину, дивіться їй у вічі, їй важливо відчувати, що їїчують, цінують.

Іноді діти розкріпаються після тактильного контакту, тому запропонуйте привітатись, простягнувши руку. Якщо дитина не хоче, запитайте: «А як ти вітаєшся зі своїми друзями?», покажіть, що Ви – друг і привітайтеся з ним так, як він вітається із друзями. Запитайте, чи є настрій, щоб обійнятися? Запропонуйте свій варіант привітань.

З появою учня, вчитель починає його вивчати, визначає його здібності, ступінь його підготовки, ставлення до занять музики загалом. Діти приходять у мистецьку школу уже з певними музичними враженнями, зокрема це улюблені пісеньки казкових героїв із мультфільмів, пісні, які слухають батьки, адже музика впливає на дітей ще в утробі матері (до прикладу колискова пісня заспокоює і уповільнює серцебиття).

Доречним є застосування методу емоційного впливу. Це може бути: яскрава мова педагога, його здатність захопити, здивувати, викликаючи позитивні емоції та образне мислення учня.

Музична гра – потреба дитячої психіки. Характер ігор слід добирати залежно від віку дитини. (Перша іграшка в житті дітей – це брязкальце, яке розвиває координацію, слухові та метро- ритмічні здібності). Будь-яка форма гри на уроці веде до активності, перемикає увагу, формує музичне сприйняття, образність, фантазію.

Музика у поданні дитини пов'язана з піснею (народною, естрадною), танцем, маршем. Запропонувавши рухатися під музику, прискорюючи або сповільнюючи темп, педагог стежить за реакцією учня на відхилення темпу, наскільки швидко він реагує.

Вправи з розвитку почуття ритму – це потреба дитини у русі. До прикладу вправа «Ритмічні кроки» (або «Скільки кроків у слові»). Її використовують тоді, коли педагог бачить, що дитині важко сидіти. У цій вправі формується метро-ритмічний зв'язок зі словами, плесканням у долоні,

та кроками. Головне, щоб йому не було важко, бо коли дитина втомилася швидко втрачається інтерес. Дитині цікаво, коли одна вправа змінюється іншою.

Психологічно розкріпачують «пальчикові ігри», опис яких зараз достатньо і які можна знайти в мережі Інтернет. Одна з них – «Пташка». З'єднайте великі пальці на руках «в замок», розправивши решту всіх пальців, як крила. Запропонуйте пташці політати, махаючи крилами. А коли пташка спить, крила затискаємо в кулачок.

Іноді дитина може не хотіти спілкуватися, приходить «закрита», неохоче розмовляє, не хоче брати участь у грі. У такому разі на допомогу приходить слухання музики та кольорові картки. Вчитель грає, дитина обирає картку-асоціацію.

Рекомендується на уроці використовувати наочні посібники, що дозволяє у простій та доступній формі розповісти про музику.

Важливим елементом заохочення до навчання є слухання музики, яке вчить аналізу, музичному сприйняттю, образності. Сьогодні все більше дітей – «візуали», які багато інформації сприймають за допомогою різних пристроїв, зокрема гаджетів. Для них яскрава картинка – допомога у слуханні музики. Музика без слів може розповісти багато про що. Потрібно педагогу виконувати музику дитячого репертуару, яка має контрастні сюжети, зокрема: Р. Шуман «Дід Мороз», Тімоті Браун «Шторм, що наближається», Е. Гріг «У печері гірського короля», У. Гіллок «Кіт відьми», Ж. Ф Рамо «Переклик птахів» та інші твори.

Музичним репертуаром для ігор є яскраві твори з конкретними образами: веселі, казкові, фантастичні, картини природи, портретні подібності з мультяшними героями та тваринами. Не секрет, що іноді педагог «не в темі» які мультфільми дивляться сучасні діти, і вони говорять різними мовами. Головне: перебувати з дитиною на одній хвилі, зуміти «розговорити» учня, залучити до процесу гри. Можна разом подивитись його улюблений мультфільм, спробувати зіграти разом улюблену мелодію. І нехай

він зіграє на одній клавіші, але головне те, що учень і вчитель разом, дитина залучена в процес музикування, музика йому знайома, і вона вже виконує музичний твір на музичному інструменті. Спільна гра на музичних інструментах, зближує і сприяє спілкуванню. Важливо використовувати слова-підтримки: «Давай спробуємо разом», «Як ти думаєш, ти зможеш повторити так, як я?», «Молодець, я знала, що в тебе вийде, просто супер» тощо.

Перш ніж закінчувати заняття, запитайте: чи було учневі комфортно та цікаво на уроці, хотів би він зустрітися ще раз, що йому сподобалося найбільше, чи захоче він розповісти друзям про це. Намагайтеся здивувати учня на першому уроці, щоб він захотів потоваришувати з Вами та музикою.

Список використаних джерел

1. Готтман Дж., Деклер Дж. Емоційний інтелект у дитини. Сучасний посібник з виховання здорових і емоційно розвинених дітей // URL: <https://vivat.com.ua/product/elektronna-knyha-emotsiinyi-intelekt-u-dytyny/>
2. Руденко О. В. Ігри та казки, котрі лікують, 2017.
3. Файбер А. Мазлиш Е. Як говорити так, щоб маленькі діти слухали. 1980.

Ольховська Наталія,
викладачка Полтавської дитячої музичної
школи №1 ім. П. Майбороди (м. Полтава)

ОСНОВНІ ЕТАПИ В НАВЧАННІ ГРИ НА ФОРТЕПІАНО: ВІД ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ ДО МАЙСТЕРНОСТІ

***Анотація.** Основні етапи в навчанні гри на фортепіано, від початкового рівня до досягнення майстерності.*

***Ключові слова:** музичне мистецтво, фортепіано, клавіатура, моторика, мязи пальців, метро ритм, динаміка, фразування, художня виразність,*